

Nghiên cứu yếu tố ảnh hưởng tới động cơ, hứng thú tập luyện thể dục thể thao của học sinh trường Trung học phổ thông Khoa học giáo dục Đại học Quốc gia Hà Nội

Bùi Nhật Thành; ThS. Nguyễn Việt Hòa ■

TÓM TẮT:

Việc khảo sát và nghiên cứu yếu tố ảnh hưởng tới động cơ, hứng thú tập luyện thể dục thể thao (TDTT) của học sinh (HS) Trung học phổ thông (THPT) Khoa học giáo dục (KHGD) nhằm rút ra những kết luận khách quan nhất về thực trạng các yếu tố ảnh hưởng tới vấn đề nghiên cứu, từ đó đề tài lựa chọn những biện pháp kích thích động cơ và tạo hứng thú tập luyện góp phần nâng cao chất lượng công tác giáo dục thể chất (GDTC) trong các trường THPT KHGD.

Từ khóa: yếu tố ảnh hưởng tới động cơ, hứng thú tập luyện, thể dục thể thao.

ABSTRACT:

The survey and study of affective factors to the motivation and interest in the exercise of Sports and Physical Education of high school students of Education Science Department have the most objective conclusions about the status of influencing factors to researched issues, from which choosed measures to stimulate motivation and create excitement to contribute to improving the quality of physical education at Science Education Department of high schools.

Keywords: affective factors to the motivation, interest in the exercise of Sports and Physical Education.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Nâng cao chất lượng và hiệu quả GDTC nói chung và GDTC cho HS cấp THPT nói riêng là một đòi hỏi từ thực tiễn giáo dục nước ta. Đáp ứng được yêu cầu này một trong những vấn đề quan trọng, cần phải tìm hiểu những yếu tố ảnh hưởng tới động cơ, hứng thú tập luyện TDTT của HS. Từ đó có những biện pháp phù hợp, nhằm khơi gợi hứng thú tập luyện TDTT của HS góp phần phát triển phong trào TDTT và nâng cao hiệu quả công tác GDTC trong nhà trường THPT. Để có cái



(Ảnh minh họa)

nhìn khách quan và chính xác về vấn đề quan tâm trên đề tài tiến hành “Nghiên cứu yếu tố ảnh hưởng tới động cơ, hứng thú tập luyện TDTT của HS trường THPT KHGD”.

Từ việc khảo sát, đánh giá thực trạng và nghiên cứu yếu tố ảnh hưởng tới động cơ, hứng thú tập luyện TDTT của HS trường THPTKHGD nhằm góp phần xây dựng cơ sở khoa học thực tiễn cho việc cải tiến công tác GDTC học đường đồng thời là cơ sở lựa chọn những biện pháp tạo hứng thú tập luyện, góp phần nâng cao chất lượng công tác GDTC trong trường THPTKHGD

Trong quá trình nghiên cứu đã sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau: phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu, phỏng vấn, toán học thống kê.

2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Để đánh giá khách quan về thực trạng động cơ, hứng thú và các yếu tố ảnh hưởng đến động cơ, hứng

Bảng 1. Thực trạng nhu cầu tập luyện TDTT của HS trường THPT KHGD (n = 229)

TT	Nội dung phỏng vấn	Kết quả phỏng vấn	
		SL	%
1	Nhu cầu tham gia tập luyện thể thao của em như thế nào?		
	- Rất cần thiết	61	26.64
	- Cần thiết	127	55.45
	- Bình thường	40	17.47
	- Không có nhu cầu	1	0.44
2	Thời lượng em tập thể thao trong ngày là bao nhiêu?		
	- 30 phút	116	50.66
	- 60 phút	74	32.31
	- 90 phút	30	13.1
	- Không tập	9	3.93
3	Em có mong muốn trường mình mở câu lạc bộ một số môn thể thao không?		
	- Có	203	88.65
	- Không	26	11.35

Bảng 2. Thực trạng hứng thú tập luyện TDTT của HS trường THPT KHGD (n = 229)

TT	Nội dung phỏng vấn	Kết quả phỏng vấn	
		SL	%
1	Mức độ tham gia các buổi học chính và ngoại khóa môn Thể dục của em?		
	- Đầy đủ	145	63.32
	- Thỉnh thoảng vắng	82	35.81
	- Vắng thường xuyên	2	0.87
2	Em có thích tham gia tập luyện TDTT trong giờ học chính khóa cũng như ngoại khóa không?		
	- Rất thích	112	48.91
	- Thích bình thường	106	46.29
	- Không thích	11	4.8
3	Em có hay tham gia luyện tập thể thao không?		
	- Thường xuyên (từ 3 buổi/tuần trở lên)	83	36.24
	- Thỉnh thoảng (1 buổi/tuần hoặc vài buổi/tháng)	137	59.83
	- Không bao giờ (không tập)	9	3.93
4	Trong giờ học chính khóa môn thể dục em có tích cực tham gia tập luyện không?		
	- Có	167	72.93
	- Tích cực bình thường	62	27.07
	- Không tích cực	0	0

thú tập luyện TDTT của HS trường THPT KHGD, đề tài tiến hành nghiên cứu và nắm bắt thực trạng nhu cầu, hứng thú, động cơ tập luyện TDTT của HS THPT và các yếu tố ảnh hưởng. Kết quả nghiên cứu như sau:

Qua bảng 1 cho thấy quan điểm về nhu cầu tham gia tập luyện TDTT của các em tương đối rõ ràng, điều này ta thấy rõ có 82.09% các em nhận định nhu cầu tham gia tập luyện thể thao của mình là rất cần thiết và cần thiết; 17.47% coi là bình thường. Đa số thời gian mỗi lần tập là 30 phút chiếm tỷ lệ 50.66%; 60 phút chiếm tỷ lệ 32.31%; 90 phút đạt 13.10%. Như vậy, thông qua kết quả này ta có thể đánh giá mức độ hăng say tập luyện của các em là cao bởi thời gian khi tập luyện tương đối lâu.

Kết quả trên cho thấy, đa số các em tham gia các

buổi học chính khóa và ngoại khóa bắt buộc của nhà trường là đầy đủ chiếm 63.32%; 35.81% HS thỉnh thoảng vắng. Mức độ tập luyện TDTT thường xuyên đạt tỷ lệ 36.24%; thỉnh thoảng tập chiếm 59.83%. Mức độ thích thú trong giờ học chính khóa và ngoại khóa tỷ lệ “rất thích” chiếm 48.91%; mức độ thích bình thường chiếm 46.29% và vẫn còn 4.8% là các em không hứng thú với việc tập luyện trong giờ học nội khóa cũng như ngoại khóa. Về ý thức tự giác trong giờ học chính khóa 72.93% các em HS tích cực tự giác tham gia tập luyện; 27.07% tích cực bình thường và mặc dù có một số em không tích cực tập luyện trong giờ ngoại khóa nhưng khi học chính khóa vì quy định bắt buộc nên 100% các em phải tham gia tập luyện.

Kết quả phỏng vấn cho thấy: hầu hết các em HS

Bảng 3. Thực trạng động cơ tham gia tập luyện TDTT của HS trường THPT KHGD (n = 229)

TT	Nội dung phỏng vấn	Kết quả phỏng vấn	
		SL	%
1	Em hãy cho biết động cơ tập luyện TDTT của em là gì?		
	- Ham thích, tập luyện thể thao để giải trí, nâng cao sức khỏe, thư giãn, hồi phục	199	86.90
	- Tập luyện theo bạn bè	26	11.35
	- Bị gia đình ép buộc	26	11.35
	- Để đối phó trong thi, kiểm tra	1	0.44
2	- Không ham thích	3	1.31
	Điều gì đã khích lệ em tham gia tập luyện TDTT tích cực đến vậy?		
	- Do bạn bè tham gia nhiều	22	9.61
	- Do sở thích và có nhu cầu	21	9.17
	- Tham gia để giải trí, tăng cường sức khỏe	72	31.00
3	- Cả 3 ý trên	115	50.22
	Em có mơ ước mình sẽ trở thành VĐV thể thao chuyên nghiệp không?		
	- Có	141	61.57
4	- Không	88	38.43
	Tương lai em có dự định thi vào trường thể thao không?		
	- Có	62	27.07
4	- Chưa xác định	144	62.88
	- Không	23	10.05

Bảng 4. Kết quả phỏng vấn GV, chuyên viên, CB quản lý công tác TDTT về mức độ quan trọng của các yếu tố ảnh hưởng đến động cơ, hứng thú tập luyện TDTT của HS trường THPT KHGD (n = 18)

TT	Nội dung phỏng vấn	Kết quả phỏng vấn (%)		
		Rất quan trọng	Quan trọng	Không quan trọng
1	Không yêu thích môn thể thao nào	16.66	27.78	55.56
2	Thời gian học tập không hợp lý	0	0	100
3	Thời gian tập luyện TDTT bị hạn chế do phải học văn hóa nhiều	100	0	0
4	Không được sự ủng hộ của gia đình	100	0	0
5	Thiếu điều kiện CSVC	50	50	0
6	Trình độ giảng dạy của GV còn kém và không có GV hướng dẫn	38.89	44.44	16.67
7	Nhà trường ít quan tâm tuyên truyền và tổ chức các giải thi đấu thể thao cho HS	33.33	50	16.67
8	Hình thức tổ chức hoạt động ngoại khóa về TDTT cho học sinh ít	50	50	0
9	Các cấp lãnh đạo và GV chưa thực sự tâm huyết với nghề	33.33	50	16.67
10	Chưa có hình thức tuyên dương khen thưởng hợp lý đối với HS đạt thành tích khi tham gia thi đấu các giải thể thao	66.67	33.33	0
11	HS chưa nhận thức được vai trò của việc học và tập luyện TDTT	11.11	27.78	61.11
12	Do thời tiết không thuận lợi	0	0	100

tham gia tập luyện là do ham thích; tập luyện thể thao để giải trí, nâng cao sức khỏe, thư giãn, hồi phục. Động cơ này có đến 199/229 phiếu chiếm tỷ lệ 86.90%. Có 61.57% các em có động cơ tập luyện TDTT do có mơ ước trở thành vận động viên (VĐV) thể thao chuyên nghiệp; 27.07% có dự định thi vào trường thể thao, tuy nhiên vẫn có một lượng lớn các em HS “chưa xác định” dứt khoát về vấn đề này chiếm tỷ lệ 62.88%. Mặt khác, có 11.35% số HS có động cơ tập luyện là bị ảnh hưởng bởi bạn bè tham gia nhiều và bị gia đình ép

buộc; có 1.31% không ham thích và 0.44% tập là để đối phó trong thi, kiểm tra.

Để xác định các yếu tố ảnh hưởng tới động cơ, hứng thú tập luyện TDTT của HS trường THPT KHGD nên đã tiến hành nghiên cứu tài liệu và tham khảo ý kiến các chuyên gia lựa chọn được 12 yếu tố. Nhằm lựa chọn các yếu tố một cách khách quan chúng tôi tiến hành phỏng vấn các cán bộ (CB), chuyên viên làm công tác TDTT và giáo viên (GV) thuộc các trường THPT kết quả được trình bày ở bảng 4.

Bảng 5. Yếu tố ảnh hưởng tới hứng thú, động cơ tập luyện TDTT của HS trường THPT KHGD

TT	Các yếu tố ảnh hưởng	HS (n = 229)		Giáo viên (n = 38)		Phụ huynh (n = 72)	
		SL	%	SL	%	SL	%
1	Thời gian tập luyện TDTT bị hạn chế do phải học văn hóa nhiều	186	81.22	29	76.31	54	75.00
2	Không được sự ủng hộ của gia đình	47	20.52	10	26.32	11	15.27
3	Trình độ giảng dạy của giáo viên còn hạn chế và không có giáo viên hướng dẫn	93	40.61	16	42.10	28	38.88
4	Thiếu điều kiện cơ sở vật chất	173	75.54	32	84.21	43	59.72
5	Nhà trường ít quan tâm tuyên truyền và tổ chức các giải thi đấu thể thao cho học sinh	169	73.79	25	65.78	38	52.77
6	Hình thức tổ chức hoạt động ngoại khóa về TDTT cho học sinh ít	170	74.23	33	86.84	45	62.50
7	Chưa có hình thức tuyên dương khen thưởng hợp lý đối với học sinh đạt thành tích khi tham gia thi đấu các giải thể thao	168	73.36	28	73.68	49	68.05
8	Các cấp lãnh đạo và giáo viên chưa thực sự tâm huyết với nghề	108	47.16	15	39.47	20	27.77

Qua kết quả bảng 4 đề tài đã lựa chọn 8/12 yếu tố có số phiếu cho rằng “rất quan trọng và quan trọng” đạt từ 83.33% đến 100%.

Sau khi lựa chọn được 8 yếu tố được coi là quan trọng nhất chúng tôi tiến hành phỏng vấn các đối tượng giáo viên, HS và phụ huynh nhằm xác định khách quan hơn các yếu tố ảnh hưởng tới động cơ, hứng thú tập luyện TDTT của các em HS. Kết quả được trình bày ở bảng 5.

Bảng 5 cho thấy các yếu tố ảnh hưởng nhiều tới động cơ, hứng thú tập luyện TDTT của HS THCS là: hình thức tổ chức hoạt động ngoại khóa về TDTT cho HS ít; thiếu điều kiện CSVC; thời gian tập luyện TDTT bị hạn chế do phải học văn hóa nhiều; nhà trường ít quan tâm tuyên truyền và tổ chức các giải thi đấu thể thao; chưa có hình thức tuyên dương khen thưởng hợp lý đối với HS đạt thành tích khi tham gia thi đấu. Những yếu tố có tỷ lệ cao theo quan điểm của cả 3 đối tượng được phỏng vấn cũng là yếu tố

chính gây cản trở việc tập luyện TDTT của các em đồng thời là nguyên nhân kìm hãm động cơ và hứng thú của các em.

3. KẾT LUẬN

Mức độ hứng thú tập luyện TDTT của HS trường THPT KHGD chưa cao, động cơ chủ yếu là ham thích chơi, tập luyện thể thao để giải trí, nâng cao sức khỏe, thư giãn, hồi phục. Việc xác định cho học tập và nghề nghiệp tương lai thì chưa rõ ràng.

Đã xác định được 5 yếu tố ảnh hưởng tới động cơ, hứng thú của HS trường THPT KHGD là: hình thức tổ chức hoạt động ngoại khóa về TDTT cho HS còn ít; thiếu điều kiện CSVC; thời gian tập luyện TDTT bị hạn chế do phải học văn hóa nhiều; nhà trường ít quan tâm tuyên truyền và tổ chức các giải thi đấu thể thao cho HS; chưa có hình thức tuyên dương khen thưởng hợp lý đối với HS đạt thành tích khi tham gia thi đấu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Bí Thư Trung Ương Đảng Cộng Sản Việt Nam (1994), *Chỉ thị số 36-CT/TW về công tác TDTT Trong giai đoạn mới*, Nxb Sự Thật, Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (1993), *Quy chế về công tác GDTC trong nhà trường các cấp (Ban hành kèm theo quyết định 93/QĐ/RLTT ngày 29/4/1993 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục)*.
3. Vũ Cao Đàm (2000), *Phương pháp luận nghiên cứu khoa học*, Nxb Khoa học và Kỹ thuật, Hà Nội.
4. Bùi Quang Hải (2007), *Nghiên cứu sự phát triển thể chất của HS một số tỉnh phía Bắc bằng phương pháp quan sát dọc*, Luận án tiến sĩ Giáo dục học, Viện Khoa học TDTT, Hà Nội.

Nguồn bài báo: Được trích từ đề tài tốt nghiệp đại học “Nghiên cứu yếu tố ảnh hưởng tới động cơ, hứng thú tập luyện TDTT của HS trường THPT KHGD”, năm 2017.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 21/12/2018; ngày phản biện đánh giá: 15/1/2019; ngày chấp nhận đăng: 5/2/2019)